

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 739/2015-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. marca 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], Česká republika, zastúpenej advokátkou JUDr. Veronikou Nozar Jakubíkovou, Advokátska kancelária, Republiky 21, Žilina, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 30 D 344/09 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 30 D 344/09 porušil základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Žilina vo veci vedenej pod sp. zn. 30 D 344/09 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prieťahov.

3. [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Žilina je povinný uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 448,02 € (slovom štyristoštyridsaťosem eur a dva centy) na účet advokátky JUDr. Veroniky Nozar Jakubikovej, Advokátska kancelária, Republiky 21, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 739/2015-12 z 11. novembra 2015 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. 30 D 344/09 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Ku skutkovému stavu sťažovateľka uviedla najmä, že:

«Som zákonnou dedičkou po poručiteľovi (mojom otcovi) [REDACTED] (...) Okresný súd v Žiline poveril prejednaním dedičstva po ňom súdneho komisára JUDr. Tatianu Vrlíkovú, notára so sídlom v Žiline. Môj otec zomrel ako vdovec bez zanechania závetu a listiny o vydedení a jeho zákonnými dedičmi v 1. dedičskej skupine sme jeho tri deti: ja, môj brat [REDACTED] (...) a sestra [REDACTED], rod. [REDACTED] (...)

Dedičské konanie po poručiteľovi sa vedie u súdneho komisára pod sp. zn. Dnot 168/2009, 30D/344/2009 a doteraz toto konanie, ktoré je podľa môjho presvedčenia neprimerane zdĺhavé, nie je skončené.

Dňa 9.9.2014 som podala sťažnosť na prietáhy predsedovi Okresného súdu Žilina. Okresný súd Žilina sa k mojej sťažnosti písomne vyjadril listom zo dňa 30.10.2014. Vyjadrenie súdu mi bolo doručené dňa 07.11.2014, v ktorom súd konštatoval:

... že sťažnosť je čiastočne dôvodná - nakoľko vo veci sa nie vždy konalo v zmysle § 6 O. s. p., avšak aj z dôvodu pracovnej vyťaženia...

S týmto konštatovaním súdu sa nestotožňujem. Mám za to, že v mojom prípade bolo postupom povereného súdneho komisára, poťažne Okresného súdu Žilina porušované moje právo účastníka konania na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Moja snaha sa domôcť objektívneho a spravodlivého prejednania dedičstva po otcovi ma stála nemalé úsilie, čo preukazuje i ďalej opísaný a doložený skutkový stav.

Prvé pojednávanie vo veci dedičstva po otcovi bolo 8.4.2010, kde som bola prítomná. Okrem mňa bol prítomný môj brat [REDAKOVANÉ] a najmladšiu sestru [REDAKOVANÉ] na pojednávaní zastupovala splnomocnená advokátka. Na pojednávaní nám bol prečítaný položkovitý súpis majetku (aktíva a pasíva) po otcovi, ktorý ako nám bolo povedané bol zostavený súdnym komisárom na základe výsledkov predbežného vyšetrenia, údajov dedičov a listinných dôkazov. Pred zostavením súpisu poručiteľovho majetku súdny komisár nezisťoval u mňa ako dediča žiadne údaje a ani mi nebola ako účastníkovi konania poskytnutá možnosť v dostatočnom čase sa oboznámiť s týmto súpisom. (...)

Následne som podala Vyjadrenie k dedičskému pojednávaniu zo dňa 8.4.2010, kde som sa vyjadrila k aktívam a pasívam dedičstva. Zároveň som i poukázala i na nedostatky v súpise poručiteľovho majetku, ktoré však vôbec neboli brané do úvahy. (...)

V súvislosti s mojimi pripomienkami považujem za nutné uviesť, že môj nebohý otec [REDAKOVANÉ] vlastnil v [REDAKOVANÉ] 1-izbový byt č. 16 na ul. [REDAKOVANÉ] č. 9 v [REDAKOVANÉ]. V čase, kedy býval v [REDAKOVANÉ] som mu s mojou manželkou vo všetkom pomáhal. Jeho zdravotný stav si však postupne vyžadoval intenzívnu celodennú starostlivosť a nakoľko otcovým želaním bolo stráviť zvyšok života v [REDAKOVANÉ], pretože tu prežil veľkú časť svojho

života, obrátili sme sa na Domov dôchodcov a domov sociálnych služieb pre dospelých v [REDACTED], kde nám vyhoveľi. Otca sme z [REDACTED] do [REDACTED] presťahovali 10.5.2006. Krátka na to sa udiali veci, pre ktoré sme spolu s mojim bratom [REDACTED] oprávnene nadobudli podozrenie z manipulácie s našim otcom a jeho majetkom. Môj brat, ktorý žije na Slovensku sa preto obrátil na políciu v Žiline a podal trestné oznámenie. Tak nám to bolo odporúčané, nakoľko ja žijem v Českej republike. Následne som sa od brata dozvedela, že [REDACTED] (syn najmladšej sestry [REDACTED]) ako ustanovený opatrovník predal v mene nesvojprávneho [REDACTED] jeho byt v [REDACTED] za sumu 760 000 Sk a že túto sumu mal vložiť na vkladnú knižku môjho otca, ktorú mu za týmto účelom založil v [REDACTED] a.s. pobočka [REDACTED]. O schválení právneho úkonu opatrovníka v mene nesvojprávneho môjho otca rozhodoval Okresný súd v Žiline, keď tento úkon schválil rozsudkom zo dňa 23.11.2006 pod sp. zn. 21Ps 43/ 2006, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 8.12.2006.

Po celý čas sme spolu s bratom súdneho komisára upozorňovali na uvedené skutočnosti a žiadali o zaradenie chýbajúcich otcových peňazí z predaja bytu do aktív dedičstva (jedná sa o sumu 7 155,07 Eur). Apelovali sme na notárku, aby vykonala šetrenie vo vzťahu k týmto chýbajúcim otcovým peniazom a predvolala [REDACTED], ktorý ako jeho ustanovený opatrovník spravoval jeho majetok a veci.

Na (v poradí) druhom pojednávaní vo veci dedičstva po otcovi, ktoré bolo 4.5.2010 bol opätovne prečítaný súpis aktív a pasív dedičstva, doplnený v časti aktív o pohľadávku poručiťa voči [REDACTED] (...), ktorý ako je vyššie uvedené bol ustanoveným opatrovníkom poručiťa a v časti pasív bola pohľadávka [REDACTED], prihlásená vo výške 1 018,44 Eur voči poručiťovi z titulu úhrady nákladov na vykonanie jeho pohrebu, vrátane ďalších vynaložených nákladov znížená o štátny príspevok v sume 73 Eur. (...)

Ďalšie dedičské pojednávanie sa konalo dňa 5.12.2011. Podľa informácie od súdneho komisára, dedičský spis mal byť predložený Okresnému súdu v Žiline na rozhodnutie, nakoľko na tomto pojednávaní nedošlo k uzavretiu veci. Nakoľko žiadne rozhodnutie zo súdu neprichádzalo, bol sa môj právny zástupca v októbri 2012 informovať u súdneho komisára o stave veci. Z nahliadnutia do spisu, bolo zistené, že posledné úkony súdneho komisára boli ešte vo februári 2012. (...)

Pretože vo veci sa stále nič nedialo a žiadne rozhodnutie zo súdu neprichádzalo, v lete 2014 som spolu s mojim bratom [REDACTED] navštívila Notársky úrad JUDr. Tatiany Vrlíkovej v Žiline. Tam sme sa dozvedeli, že spis bol medzitým konečne predložený súdu na rozhodnutie, avšak bol vrátený notárovi s výtkou v nedostatku postupu notára s pokynmi na ďalší postup. Napriek tomu, že spis bol doručený súdnemu komisárovi dňa 26.5.2014, vo veci sa nič nedialo. (...)

Po obdržaní týchto informácií som poslala na Notársky úrad JUDr. Tatiany Vrlíkovej spolu s mojim bratom list zo dňa 29.7.2014 s opätovným zaslaním našich požiadaviek. Následne môj brat aj osobitným listom zo dňa 3.8.2014 adresovaným predsedovi OS Žilina, apeloval na predsedu súdu so žiadosťou o výkon dohľadu v našej dedičskej veci a to z obavy i možnej zaujatosti, ktorá mohla prietahy vo veci prejednávania dedičstva vyvolať. Opäť sa nič nedialo i keď bol spis na notárskom úrade a to od 26.05.2014.

Vnímajúc to ako prietahy vo veci a porušovanie mojich práv ako účastníka konania, podala som dňa 9.9.2014 sťažnosť na prietahy predsedovi Okresného súdu Žilina. (...)

Do podania mojej sťažnosti sa v našej dedičskej veci nič nezmenilo a nový termín pojednávania bol súdnym komisárom vytýčený na deň 13.11.2014 na základe nedátumovaného predvolania doručenom mojej zástupkyňi 13.10.2014, a to napriek tomu, že spis bol na notárskom úrade od 26.5.2014, hoci mal na to splnené všetky podmienky. (...)

Moja snaha domôcť sa objektívneho a spravodlivého prejednávania dedičstva po otcovi ma stála nemalé úsilie. Žijem v psychickom napätí a strese, právnej neistote, v pocite nespravodlivosti a frustrácie v rodine a spoločnosti spôsobenej neprimerane zdĺhavým dedičským konaním. Nevieť si ja, ani moja rodina a ani moje najbližšie okolie, kde žijem nijako vysvetliť, prečo je také zdĺhavé dedičské konanie po mojom otcovi, ktoré sa vedie od roku 2009. Veľmi ma to frustruje, sme len 3 dedičia a riadne sa dostavujeme na každé pojednávanie, čiže prietahy nie sú na našej strane. Je to pre mňa ako obyčajného človeka úplne nepochopiteľné.

Preto žiadam i priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 10 000 Eur, ktorú sumu považujem i s poukazom na judikatúru Ústavného súdu za primeranú a to vzhľadom i k môjmu psychickému napätiu a stresu, ktoré je spôsobené práve pocitom neistoty, nespravodlivosti, frustrácie a obavy, ako aj snahe sa domôcť objektívnosti a spravodlivosti.

Ďalej si uplatňujem náhradu trov konania v celkovej sume 290,26 Eur z dôvodu trov právneho zastúpenia a to za dva úkony právnej služby (...).

V nadväznosti na vyššie uvedené mám za to, že bolo porušené moje právo Ústavou v článku 48 odsek 2(...). Rovnako boli porušené i moje práva zaručené Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a slobôd a to konkrétne jeho článok 6(...)

Na základe uvedených skutočností navrhujem, aby senát Ústavného súdu Slovenskej republiky po predbežnom prerokovaní túto ústavnú sťažnosť prijal na ďalšie konanie a po vykonaní dokazovania vyniesol tento náález:

I. Okresný súd Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 30D/344/2009 porušil základné právo [REDAKOVANÉ] (...), aby sa jej vec prerokovala bez zbytočných prietáhov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé a verejné prerokovanie jej záležitosti a to v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

II. [REDAKOVANÉ] (...) sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 10.000 Eur, ktoré je Okresný súd Žilina povinný jej vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

III. [REDAKOVANÉ] sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia v sume vyčíslenej v rozhodnutí Ústavného súdu, ktoré je Okresný súd Žilina povinný vyplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky JUDr. Veroniky Nozar Jakubíkovej, advokátky so sídlom ul. Republiky 21, Žilina(...) a to do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.»

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho podpredsedom, listom sp. zn. 1 SprS/501/2015 z 22. decembra 2015 a právna zástupkyňa sťažovateľky stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu z 19. januára 2016.

3.1 Podpredseda okresného súdu čiastočne popísal chronológiu úkonov vykonaných súdom v danej veci a dodal tieto relevantné skutočnosti:

„Poverený podpredseda súdu po oboznámení sťažnosti sťažovateľky a jej argumentáciou spolu s oboznámením sa predmetom konania ako aj evidenciou úkonov má za to, že sťažnosť je nedôvodná.

Podpredsedovi súdu je známa judikatúra Ústavného súdu SR vo veci zodpovednosti za dedičské konania, ktoré vykonáva poverený notár ako súdny komisár, avšak opätovne považuje za nevyhnutné zdôrazniť, že nie je v možnostiach súdu, aby zasahoval do rozhodovania súdnych komisárov v dedičskom konaní a to ani personálne, aby nahradzoval nečinnosť notárov tým, že sám namiesto súdneho komisára vydá rozhodnutie.

V prejedávanej veci 30D/344/2009 predložil súdny komisár dňa 19.3.2014 na rozhodnutie návrh uznesenia, s ktorým sa sudca nestotožnil a veci s pokynom vrátil súdnemu komisárovi na doplnenie (22.5.2014). Skutkovo sa jedná o pomerne náročnú vec. pričom lehotu do vrátenia veci považujem za primeranú k naštudovaniu spisu. Následne súdny komisár vydal dňa 26.1.2015 uznesenie o prerušení konania, voči ktorému bolo podané 5.2.2015 zákonnou dedičkou odvolanie. Sudca v rámci svojej právomoci rozhodol tak, že dňa 21.4.2015 zamietol návrh na prerušenie konania. Nakoľko proti rozhodnutiu bolo podané odvolanie, dňa 16.6.2015 bol spis predložený nadriadenému súdu na rozhodnutie. Uznesením č.k. 11CoD 7/2015 dňa 2.11.2015 bolo rozhodnutie sudcu potvrdené. Spis po vrátení ústavným súdom bude predložený súdnemu komisárovi na ďalšie konanie.

Súd, či už zákonný sudca alebo predseda súdu nemá možnosť ovplyvniť konanie pred notárom, nemá vo vzťahu k notárom ako súdnym komisárom disciplinárnu právomoc, sudca prípismi z 20.2.2014 a 5.6.2015 vyzýval súdneho komisára na oznámenie stavu veci, avšak nie je v možnostiach súdu odňať veci súdnemu komisárovi a sám vykonať dokazovanie a vydať meritórne rozhodnutie. Vzhľadom na agendu dedičského konania nie je ani v silách sudcu, keď sa nestotožní s navrhovaným rozhodnutím, nakoľko rozhoduje len o schválení návrhu, aby sám nahradil honorovanú činnosť súdneho komisára a sám vydal rozhodnutie.

Vo vzťahu k namietaným prietahom prikladám podrobný prehľad úkonov v konaní 30D/344/2009. Aj vzhľadom na skutkovú zložitosť veci, kde je potrebné prejudiciálne rozhodovať o viacerých nárokoch ako predpokladom pre rozhodnutie o dedičstve, mám za to, že nedošlo k neodôvodneným prietahom v konaní.

Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody navrhujem Ústavnému súdu Slovenskej republiky aby sťažnosť ako nedôvodnú odmietol alebo rozhodol tak, že základné právo sťažovateľky porušené nebolo.

V prípade, že Ústavný súd SR vyhodnotí konanie súdu ako neúčelné so vznikom neodôvodnených prietahov či neprimeranej dĺžky konania navrhujem, aby sťažovateľke

vzhľadom na okolnosti prípadu nepriznal náhradu nemajetkovej ujmy, prípadne priznal náhradu v ním stanovenej primeranej výške vo vzťahu k intenzite zásahu, ktorá by nemala byť vyššia ako nároky uplatňované v konaní (ani nečinnosť súdu nemôže privodiť väčšiu ujmu ako strata nárokov uplatňovaných v konaní).

Okresný súd Žilina súhlasí s tým, aby Ústavný súd Slovenskej republiky podľa § 30 ods. 2 zák. č. 38/1993 Z. z. v platnom znení upustil od ústneho pojednania prijatej sťažnosti, pretože od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie.“

3.2 Právna zástupkyňa sťažovateľky v reakcii na uvedené vyjadrenie okresného súdu tiež poukázala na skutkový stav napadnutého dedičského konania a dodala tieto relevantné skutočnosti:

„(...) Sťažovateľka nemôže súhlasiť s argumentáciou uvedenou Okresným súdom Žilina v písomnom vyjadrení zo dňa 22.12.2015, ktorou súd popiera porušovanie základných ústavných práv mojej mandantky. Sťažovateľka ďalej nemôže súhlasiť s tvrdením súdu o nedôvodnosti jej sťažnosti na prieťahy.

Chceme klásť dôraz na tú skutočnosť, že úkony notára ako súdneho komisára sa považujú za úkony súdu, na základe čoho si dovoľujeme vyvodiť záver o zavinení súdu na vzniku prieťahov v dedičskej veci po neb. [REDAKOVANÉ] (sťažovateľkin otec), ktorý zomrel 05.03.2009. Od smrti poručiteľa uplynulo bezmála sedem rokov.

V sťažnosti sťažovateľky je opísaná celá genéza, na základe ktorej si dovoľujeme vysloviť názor, že porušenie základných ústavných práv sťažovateľky v predmetnej dedičskej veci, v dôsledku ktorých do dnešného dňa v tejto veci nebola skončená jej právna neistota, bolo zavinené súdom, hoci si to súd nepriznáva. Pretože len právoplatným rozhodnutím vo veci je odstránená právna neistota účastníka konania.

V danom prípade možno konštatovať, že postup povereného súdneho komisára v predmetnej dedičskej veci, ktorého úkony sú úkonmi súdu, tak doteraz nevedol k naplneniu účelu dedičského konania, čo vyvoláva u sťažovateľky psychické napätie a stres, životnú neistotu spôsobenú ne/konaním súdu/povereného súdneho komisára pri rozhodovaní o jej práve na dedičstvo po nebohom otcovi [REDAKOVANÉ].

Aplikáciou ustanovení Občianskeho súdneho poriadku súd má zabezpečiť, aby bola zaistená rovnosť účastníkov s rovnakou možnosťou na uplatnenie ich práv a zároveň

rešpektovaná zásada rýchlosti a hospodárnosti konania. Tieto nároky musí spĺňať činnosť súdu vo všeobecnosti.

Sťažovateľka preto žiada Ústavný súd Slovenskej republiky, aby jej priznal primerané finančné zadostučinenie a priznal i náhradu trov právneho zastúpenia v sume spolu 448,02 Eur(...)

Po porade s mandantkou oznamujeme Ústavnému súdu Slovenskej republiky, že netrváme na konaní ústneho pojednávania vo veci.“

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 30 D 344/09:

Dňa 8. apríla 2009 bol okresnému súdu doručený úmrtný list po nebohom [REDAKOVANÉ] (ďalej len „poručiteľ“), na základe ktorého súd začal dedičské konanie v napadnutej dedičskej veci. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 30 D 344/09.

Dňa 15. mája 2009 okresný súd poveril notárku JUDr. Tatianu Vrlíkovú ako súdnu komisárku (ďalej len „notárka“ alebo „súdna komisárka“) na vykonanie potrebných úkonov vo veci prerokovania dedičstva po poručiteľovi.

Dňa 23. júna 2009 bolo vo veci nariadené predbežné šetrenie na 22. júl 2009, nikto sa však na Notársky úrad JUDr. Tatiany Vrlíkovej (ďalej len „notársky úrad“) nedostavil.

Dňa 27. júla 2009 bolo vo veci nariadené predbežné šetrenie na 10. august 2009, znovu sa však na notársky úrad nikto nedostavil.

Dňa 8. januára 2010 bolo vo veci nariadené predbežné šetrenie na 18. január 2009, na notársky úrad sa však nikto nedostavil.

Dňa 12. februára 2010 sa na notársky úrad dostavila vnučka poručiteľa [REDAKOVANÉ], s ktorou bola spísaná zápisnica o predbežnom šetrení.

Dňa 15. februára 2010 súdna komisárka požiadala Katastrálny úrad v Žiline o oznámenie všetkých nehnuteľností vedených na mene poručiteľa a tiež Tatra banku, a. s., Slovenskú sporiteľňu a. s., a UniCredit Bank Slovakia, a. s., o oznámenie zostatku ku dňu smrti poručiteľa na jeho účtoch.

Dňa 1. marca 2010 bola doručená odpoveď Tatra banky, a. s., na žiadosť súdnej komisárky.

Dňa 2. marca 2010 bola doručená odpoveď Slovenskej sporiteľne, a. s., na žiadosť súdnej komisárky.

Dňa 11. marca 2010 bola doručená odpoveď UniCredit Bank Slovakia, a. s., na žiadosť súdnej komisárky.

Dňa 8. marca 2010 bola doručená odpoveď Katastrálneho úradu v Žiline.

Dňa 18. marca 2010 bolo vo veci nariadené dedičské pojednávanie na 8. apríl 2010.

Dňa 8. apríla 2010 sa uskutočnilo vo veci dedičské pojednávanie, ktoré bolo odročené na 4. máj 2010 z dôvodu potreby spresnenia pohľadávky prihlásenej do dedičstva.

Dňa 29. apríla 2010 bolo notárskemu úradu doručené vyjadrenie dediča [REDAKOVANÉ] k predmetnému dedičskému konaniu.

Dňa 30. apríla 2010 sa sťažovateľka písomne vyjadrila k dedičskému konaniu, dopĺňajúc zoznam aktív a pasív patriacich do dedičstva po poručiteľovi.

Dňa 4. mája 2010 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito z dôvodu potreby spresnenia pohľadávky prihlásenej do dedičstva.

Dňa 1. júna 2010 sa dedič [REDAKOVANÉ] písomne vyjadril k dedičskému konaniu, namietajúc neuvedenie jeho požiadaviek v zápisnici o pojednávaní.

Dňa 18. júla 2011 bolo vo veci nariadené dedičské pojednávanie na 9. august 2011.

Dňa 9. augusta 2011 sa uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom sa uznesením uložilo sťažovateľke a [REDAKOVANÉ], aby v lehote jedného mesiaca podali žalobu na príslušnom súde, ktorej predmetom malo byť riešenie otázky „či došlo platne k darovaniu medzi poručiteľom a [REDAKOVANÉ]“.

Dňa 5. septembra 2011 sťažovateľka a [REDAKOVANÉ] oznámili súdnej komisárke, že uvedenú žalobu nepodajú.

Dňa 6. septembra 2011 notárka vyzvala právnu zástupkyňu sťažovateľky, aby predložila dohodu týkajúcu sa všeobecnej ceny majetku poručiteľa do 20. septembra 2011.

Dňa 19. septembra 2011 bola notárskemu úradu doručená žiadosť o predĺženie lehoty do 14. októbra 2011 na uzavretie dohody dedičov týkajúcej sa všeobecnej ceny majetku poručiteľa.

Dňa 18. novembra 2011 bol notárskemu úradu doručený návrh na stanovenie hodnoty vecí patriacich do dedičstva.

Dňa 29. novembra 2011 bolo vo veci nariadené dedičské pojednávanie na 5. december 2011.

Dňa 5. decembra 2011 sa uskutočnilo dedičské pojednávanie, na ktorom dedičia uzavreli dedičskú dohodu.

Dňa 13. decembra 2011 notárka vyzvala dedičku [REDAKOVANÉ] na poskytnutie rodného čísla.

Dňa 6. februára 2012 súdna komisárka urgovala dedičku [REDAKOVANÉ], aby poskytla rodné číslo.

Dňa 19. marca 2014 bol okresným súdom spis s návrhom uznesenia č. k. 30 D 344/09-121 vrátený súdnej komisárke „*vzhľadom na opakované vyhlasovanie spornosti účastníkov konania ohľadne majetku a dlhoch poručiteľa*“.

Dňa 30. júla 2014 boli notárskemu úradu doručené požiadavky sťažovateľky a [REDAKOVANÉ].

Dňa 7. októbra 2014 bolo vo veci nariadené dedičské pojednávanie na 13. november 2014.

Dňa 31. októbra 2014 sťažovateľka ospravedlnila svoju neprítomnosť na nariadenom pojednávaní. Toho istého dňa ospravedlnil svoju neprítomnosť na nariadenom pojednávaní aj dedič [REDAKOVANÉ].

Dňa 6. novembra 2014 súdna komisárka oznámila sťažovateľke, že nariadené dedičské pojednávanie nie je možné odročiť.

Dňa 13. novembra 2014 sa uskutočnilo dedičské pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito, pretože dedička [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] podala 3. novembra 2014 žalobu na okresnom súde o určenie predmetu dedičstva a o určenie povinnosti zaplataenia

peňažnej sumy do súdnej úschovy, pričom vec bola zaevidovaná na súde pod sp. zn. 7 C 345/2014.

Dňa 27. novembra 2014 bolo notárskemu úradu doručené stanovisko [REDAKOVANÉ] a sťažovateľky k písomnému stanovisku spoludedičky [REDAKOVANÉ].

Dňa 26. januára 2015 okresný súd uznesením č. k. 30 D 344/09-197 rozhodol o prerušení predmetného dedičského konania.

Dňa 5. februára 2015 dedička [REDAKOVANÉ] podala odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. 30 D 344/09-197.

Dňa 10. februára 2015 bol doručený spis zn. 30 D 344/09 okresnému súdu z dôvodu podaného odvolania proti uzneseniu o prerušení konania.

Dňa 21. apríla 2015 okresný súd vydal uznesenie č. k. 30 D 344/09-210, ktorým návrh na prerušenie konania zamietol.

Dňa 14. mája 2015 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľky a [REDAKOVANÉ] proti uzneseniu č. k. 30 D 344/09-210.

Dňa 5. júna 2015 bolo okresným súdom zaslané odvolanie na vyjadrenie protistrane.

Dňa 12. júna 2015 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie protistrany k uvedenému odvolaniu.

Dňa 7. júla 2015 bol spis predložený Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“), aby rozhodol o podanom opravnom prostriedku.

Dňa 2. novembra 2015 krajský súd uznesením č. k. 11 CoD 7/2015-224 potvrdil napadnuté uznesenie okresného súdu.

Dňa 6. novembra 2015 bol spis vrátený okresnému súdu.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva

alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v dedičskom konaní vedenom pod sp. zn. 30 D 344/09 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov(...)

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná(...)

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím súdu sa vytvára právna istota. Pre splnenie ústavného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa naplní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (II. ÚS 26/95).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o zložitosť veci, ústavný súd je toho názoru, že dedičské konanie tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, výklad a aplikácia právnej úpravy v dedičských veciach sú stabilizované, a preto ich z právneho hľadiska nemožno považovať za právne zložité. Pokiaľ ide o skutkovú zložitosť, ústavný súd pripúšťa, že z hľadiska potreby ustálenia faktického stavu veci by sa napadnuté konanie dalo považovať za náročnejšie, avšak v danom prípade to nebola skutočnosť, ktorá prispela k celkovému predĺženiu konania.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v tomto konaní k zbytočným prietahom. Dĺžka napadnutého konania teda nebola vyvolaná správaním sťažovateľky. Sťažovateľke nemožno vyčítať nespoluprácu so súdom, resp. so súdnou komisárkou, keďže na pojednávaniach sa v podstate zúčastňovala (okrem jediného prípadu pri predbežnom prešetrení veci), riadne a včas reagovala na výzvy súdu, podávala vyjadrenia a navrhovala dôkazy.

Sťažovateľka v jednom prípade podala „neúspešné“ odvolanie proti rozhodnutiu okresného súdu, ktorým návrh na prerušenie napadnutého konania zamietol. Rozhodovanie o opravnom prostriedku sťažovateľky trvalo asi pol roka, počas tejto doby okresný súd nemohol konať v merite veci, teda sťažovateľka sama k neodôvodnenému oddialeniu rozhodnutia v predmetnom konaní tiež prispela. Ústavný súd však poznamenáva, že sťažovateľka využila právne prostriedky dané jej podľa Občianskeho súdneho poriadku, avšak využitie možností daných účastníkovi konania procesnými predpismi na uplatňovanie

a presadzovanie jeho práva v občianskom súdnom konaní spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priesťahy (napr. I. ÚS 31/01). Samozrejme, sťažovateľka si za takýchto okolností musela uvedomiť, že dôjde k predĺženiu predmetného konania, pričom na neúspešné uplatnenie tohto právneho prostriedku ústavný súd nemohol neprihliadať pri určení primeraného finančného zadost'účinenia.

3. Napokon ústavný súd skúmal aj postup okresného súdu v predmetnom dedičskom konaní a v tejto súvislosti poukazuje na to, že už v rámci svojej predchádzajúcej rozhodovacej činnosti judikoval, že úkony notára ako súdneho komisára v konaní o dedičstve sú úkonmi súdu, a preto aj nimi možno spôsobiť zbytočné priesťahy, za ktoré nesie zodpovednosť všeobecný súd (III. ÚS 47/00, I. ÚS 232/09, II. ÚS 349/2011).

Ústavný súd preskúmaním postupu okresného súdu a súdnej komisárky zistil, že súdna komisárka bola v danej veci bez akýchkoľvek zákonných alebo iných relevantných dôvodov dlhodobo nečinná v období od 4. mája 2010 do 18. júla 2011 (jeden rok a dva mesiace).

Ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou tiež pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna (nesústreďená) činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

Z chronológie úkonov vykonaných súdom a súdnou komisárkou v napadnutom konaní (bod II nálezu) vyplýva, že súdna komisárka v predmetnej veci od 6. februára 2012 do 7. októbra 2014 vypracovala iba (neefektívny) návrh uznesenia č. k. 30 D 344/09-121, ktorý však nebol okresným súdom potvrdený, ale bol vrátený súdnej komisárke „*vzhľadom na opakované vyhlasovanie spornosti účastníkov konania ohľadne majetku a dlhoch poručiteľa*“.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd konštatuje, že súdna komisárka v napadnutom konaní počas najmenej tri a pol roka vo veci vykonala neefektívne úkony alebo nevykonala žiadny úkon smerujúci k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka počas napadnutého dedičského konania nachádzala, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej

nečinnosti a neefektívnej činnosti, a teda k priet'ahom pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci ani správania účastníkov, ale prvom rade v dôsledku postupu súdnej komisárky. V tejto súvislosti ústavný súd už uviedol, že ústava v čl. 48 ods. 2 zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (pozri napr. I. ÚS 119/03). I keď nie všetky nástroje na vyriešenie tzv. objektívnych okolností sa nachádzajú v dispozičnej sfére vedenia súdu, neobstoí však tvrdenie podpredsedu okresného súdu, že „*nie je v možnostiach súdu odňať veci súdnemu komisárovi*“. Z § 175zb Občianskeho súdneho poriadku totiž vyplýva, že: „*Súd môže odňať vec poverenému notárovi, ak napriek predchádzajúcemu upozorneniu spôsobí zbytočné priet'ahy v súdnom konaní. Súd potom poverí úkonmi v konaní o dedičstve iného notára podľa rozvrhu práce.*“ V danom prípade však konajúca súdna komisárka nebola ani len upozomená na priet'ahy v napadnutom konaní a už vonkoncom súd nevyužil prostriedky nápravy podľa citovaného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, hoci v okolnostiach danej veci toto opatrenie mohlo byť účinným prostriedkom nápravy. Pri posudzovaní odôvodnenosti sťažnosti preto nebolo možné prihliadať na skutočnosti označované ako objektívne vo vyjadrení podpredsedu okresného súdu v danej veci (m. m. I. ÚS 6/06).

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

4. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka požadovala priznať finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €, najmä s odôvodnením, že žije „*v psychickom napätí a strese, právnej neistote, v pocite*

nespravodlivosti a frustrácie v rodine a spoločnosti spôsobenej neprimerane zdĺhavým dedičským konaním“.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je dostatočným zadosťúčením pre sťažovateľku. Pri určení výšky primeraného zadosťúčinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťúčinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať sťažovateľke aj finančné zadosťúčinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti a s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, najmä na celkovo takmer 7 rokov trvajúce napadnuté konanie, považuje za primerané vo výške 2 500 €.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie ústavnej sťažnosti z 5. januára 2015 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 19. januára 2016). Za dva úkony vykonané v roku 2015 patrí odmena v sume dvakrát po 139,83 € a režijný paušál dvakrát po 8,39 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2016 patrí odmena v sume 143 € a režijný paušál 8,58 € (v zmysle § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkove sumu 448,02 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľky rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2016